

คู่มือปฏิบัติงาน กองสวัสดิการสังคม

เทศบาลตำบลโพทะเล
อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

คู่มือปฏิบัติงาน

ด้านส่งเสริมและสวัสดิการสังคม

งานส่งเสริมและสวัสดิการสังคม มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับ

งานด้านส่งเสริมและสวัสดิการสังคม ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้ไปเป็นตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงาน การมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรมและบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

● ด้านการปฏิบัติการ

- ศึกษาข้อมูล รวบรวม ประมวล สรุปจัดลำดับความสำคัญปัญหาของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของปัญหา เพื่อประกอบการวางแผนให้ความช่วยเหลือและการจัดบริการทางสังคม
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแก้ไขปัญหาการพัฒนาการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงเหมาะสมเป็นธรรม

● ด้านการวางแผน

- วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงานหรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยน การพูดคุยแนะนำปรึกษาหารือถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อช่วยเหลือและจัดบริการทางสังคม

● ด้านการประสานงาน

- ประสานการทำงานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองและส่งเสริม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
- ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริงแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

● ด้านการบริการ

- ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมีปัญหาในด้านต่างๆ รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านต่างๆแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลที่สนใจ เพื่อให้มีความรู้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนร่วม

คู่มือปฏิบัติงาน ฝ่ายสังคมสงเคราะห์

งานสังคมสงเคราะห์ มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

งานด้านสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการสงเคราะห์ผู้ที่มีปัญหาทางสังคม เช่น เด็ก และเยาวชน สตรี คนชรา คนขอทาน ค้ามนุษย์ ผู้ต้องขัง ผู้ป่วย คนพิการและทุพพลภาพ และประชาชนทั่วไปที่ไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาของตนเองและครอบครัวหรือผู้ตกทุกข์ได้ยากในกรณีต่างๆ อันจะมีผลกระทบต่อสังคมโดยส่วนร่วม การพิจารณาปัญหาและให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือตามหลักการสังคมสงเคราะห์นั้นจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมเป็นธรรมและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆดังนี้

- **ด้านการปฏิบัติการ**

- เยี่ยมบ้าน ติดตาม ศึกษาชุมชน และประเมินสภาวะทางสังคมเบื้องต้น เพื่อวินิจฉัยและให้บริการทางสังคมแก่กลุ่มเป้าหมายในระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม และชุมชน
- การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา คนพิการและผู้ด้อยโอกาส เช่น เบี่ยงชีพ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่พักอาศัย เป็นต้น
- ให้บริการการปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟู ป้องกัน ป้องกัน คุ้มครอง และพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- รวบรวม ประมวล สรุป จัดลำดับความสำคัญและความรุนแรงของปัญหา รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุ และผลกระทบของปัญหา เพื่อประกอบการวางแผนให้ความช่วยเหลือ พิทักษ์สิทธิ และพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย
- สำรวจ รวบรวม การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อประกอบการพัฒนาและวางแผนด้านสังคมสงเคราะห์

- **ด้านการวางแผน**

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ โดยร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานตามนโยบายของหน่วยงานหรือจัดทำโครงการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

- **ด้านการประสานงาน**

- ประสานการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกทีมงานหรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด
- ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

- **ด้านการบริการ**

- ให้คำแนะนำและให้บริการทางวิชาการแก่บุคคล หน่วยงานและองค์กรต่างๆ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม เพื่อพัฒนาความรู้ เทคนิค ทักษะในการดำเนินงานและพัฒนาบริการด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม
- ให้บริการข้อมูล เอกสาร ตำรา สื่อ และคู่มือในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับงานด้านสังคมสงเคราะห์ งานสวัสดิการสังคมแก่ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน เครือข่ายประชาชนทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และเพื่อประโยชน์ในการจัดบริการทางสังคมและการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- ร่วมจัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

คู่มือปฏิบัติงาน ด้านเด็กและเยาวชน

งานด้านเด็กและเยาวชน มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

งานด้านเด็กและเยาวชน ซึ่งมีลักษณะงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม ตามความเหมาะสมตามวัย ซึ่งเด็กและเยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 ปี โดยพิจารณาจัดแบ่งเด็กและเยาวชนออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ปี

กลุ่มที่ 2 - เด็กอายุ 6-14 ปี - เยาวชนอายุ 15-25 ปี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มพิเศษ

ทั้งนี้เพราะปัญหาและความต้องการ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขรวมถึงแนวทางในการจัดบริการสาธารณะด้านพัฒนาเด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่มอายุไม่เหมือนกัน จะต้องอาศัยพื้นฐานและความเหมาะสมทางวิธีการ โดยคำนึงถึงศักยภาพของเด็กและเยาวชน รวมถึงบริบทความพร้อมทางด้านทรัพยากรท้องถิ่นชุมชนที่มีอยู่ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

- **ด้านการปฏิบัติการ**

- รวบรวม ประมวล สรุปจัดลำดับความสำคัญปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ รวมถึงวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของปัญหา เพื่อประกอบการวางแผนให้ความช่วยเหลือ
- ส่งเสริมและดำเนินงานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ครอบครัวประสบปัญหาความเดือดร้อน
- สงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ถูกครอบครัวทำร้ายร่างกายและจิตใจ

- **ด้านการวางแผน**

- วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงานหรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

- **ด้านการประสานงาน**

- ประสานการทำงานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสวัสดิการเด็กและเยาวชน
- ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริงแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

- **ด้านการบริการ**

- ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่เด็กและเยาวชนซึ่งมีปัญหาในด้านต่างๆ
- เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านเด็กและเยาวชนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลที่สนใจเพื่อให้มีความรู้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนร่วม

คู่มือปฏิบัติงาน ฝ่ายพัฒนาชุมชน

งานพัฒนาชุมชน มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับ

งานด้านพัฒนาชุมชน ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ด้านพัฒนาชุมชนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน ตลอดจนการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งสมดุและมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนระดับรากฐาน รวมทั้งในการพัฒนารูปแบบวิธีการพัฒนาชุมชนให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

● ด้านการปฏิบัติการ

- ศึกษา วิเคราะห์ ด้านพัฒนาชุมชน เพื่อจัดทำแผนสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชนประเภทต่างๆ รวมถึงแสวงหาและพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน กลุ่ม องค์กร และเครือข่ายองค์กรประชาชน
- ศึกษา วิเคราะห์ และส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน ตลอดจนการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งสมดุและมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนระดับฐานราก รวมทั้งในการพัฒนารูปแบบวิธีการพัฒนาชุมชนให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่
- ศึกษา วิเคราะห์ ปัญหาสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องในงานพัฒนาชุมชน เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
- ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาชุมชน และระบบสารสนเทศชุมชน เพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน ตลอดจนกำหนดแนวทางหรือวางแผนการพัฒนาในทุกระดับ
- เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจชุมชนเพื่อสร้างความสมดุในการพัฒนาชุมชน และความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนระดับฐานรากนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมและดำเนินการด้านการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เพื่อสร้างและพัฒนาระบบการจัดการความรู้ของชุมชน
- ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนสามารถจัดทำแผนชุมชน รวมทั้งวิเคราะห์ ตัดสินใจและดำเนินการร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของตนเองและชุมชนได้ ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

● ด้านการวางแผน

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงานหรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

- **ด้านการประสานงาน**

- การประสานการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกทีมงานหรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด
- ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริงแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

- **ด้านการบริการ**

- ให้คำปรึกษาแนะนำด้านพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลที่สนใจเพื่อให้มีความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนร่วม
- เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนเพื่อให้บริการแก่หน่วยงานภาคีการพัฒนาประชาชน ผู้นำชุมชน กลุ่ม องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนและชุมชน

คู่มือปฏิบัติงาน

ด้านส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสตรี

งานด้านส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสตรี มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

งานด้านส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสตรี ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมสตรีให้มีศักยภาพเพียงพอในทุกด้านที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณค่าตลอดทุกช่วงอายุ และได้การคุ้มครองจากครอบครัว ชุมชน และสังคม และการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกับชาย โดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่างๆ ดังนี้

● ด้านการปฏิบัติการ

- รวบรวม ประมวล สรุปจัดลำดับความสำคัญปัญหาของสตรีในพื้นที่ รวมถึงวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของปัญหา เพื่อประกอบการวางแผนให้ความช่วยเหลือ
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงอีกทั้งปัญหาเรื่องการค้าโอกาสในสังคม ปัญหาความยากจนและปัญหาด้านการไม่มีส่วนร่วมในสังคม
- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของสตรี บริบทการพัฒนาสตรีในปัจจุบัน แนวคิดการพัฒนาสตรี

● ด้านการวางแผน

- วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานของหน่วยงานหรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยน การพูดคุยปรึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

● ด้านการประสานงาน

- ประสานการทำงานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพสตรี
- ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริงแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

● ด้านการบริการ

- ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่สตรีในพื้นที่ ซึ่งมีปัญหาในด้านต่างๆ รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านสตรีแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลที่สนใจ เพื่อให้มีความรู้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนร่วม